

National Council for Curriculum and Assessment
An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta

Laidin sa tSraith Shinsearach

Liosta Focal Sonraithe

Nollaig 2008

Laidin sa tSraith Shinsearach

Liosta Focal Sonraithe

Is í aidhm na gluaise seo liosta d'fhocail Laidine, a gceaptar iad a bheith ar na focail is coitianta a chasfar ar na daltaí ag leibhéal na sraithe sinsearaí, a sholáthar dóibh. Tá sé i gceist go mbeidh an liosta seo ina acmhainn do mhúinteoirí agus do dhaltaí na Laidine.

Tá an liosta deartha chun tacaíocht a thabhairt do mhúinteoirí agus an siollabas Laidine á chur i bhfeidhm acu sa seomra ranga agus an mhúinteoireacht agus an fhoghlaim á ndearadh acu chun teacht le haidhmeanna agus le cuspóirí an tsiollabais.

Tá 1,479 focal sa liosta. San áireamh tá na 600 focal as Liosta Sonraithe an Teastais Shóisearaigh atá curtha ar fáil cheana ag an gCNCM agus táthar tar éis tarraingt freisin ar na sleachta gan fheiceáil i scrúduithe Laidine na hArdeistiméireachta le blianta beaga anuas.

Tá na focail eagraithe in ord aibítreach. Leanadh na comhghnásanna coitianta i ngluaiseanna Laidine, ach tugtar an fhoirm is iomláine de na briathra chun go mbeidh a gcodanna chomh soiléir agus is féidir do na daltaí.

Is iad na comhghnásanna a leanadh:

Briathra: Tugtar na príomhchodanna ina n-iomláine chomh maith le horduimhir an réimnithe idir lúibíní e.g. laudo, laudare, laudavi, laudatum (1).

Tugtar briathra neamhrialta gan orduimhir réimnithe.

Sa chás go leanann tuiseal eile seachas an tuiseal cuspóireach an briathar tugtar ainm an tuisil sin i gcló iodálach e.g. persuadeo, persuadere, persuasi, persuasum + *tabh.* (2)

Ainmfhocail: Tugtar an inscne i gcló iodálach leis an Tuiseal Ainmneach Uatha agus leis an nGinideach Uatha e.g. captivus -i f.

Aidiachtaí agus Forainmneacha áirithe: Tugtar an tAinmneach Uatha san fhoirm fhirinscineach, bhaininscineach agus neodrach e.g. bonus – a – um; omnis -is -e; qui – quae – quod. Tugtar aidiachtaí, a bhfuil leagan comónta *f, b, n* acu sa Tuiseal Ainmneach, sa Tuiseal Ginideach freisin e.g. audax –acis nó vetus, veteris.

Dobhriathra: Cuirtear an giorrúchán *dob.* i gcló iodálach le dobhriathra e.g. fortiter *dob.*

Réamhfhocail: Tugtar iad seo agus an tuiseal a leanann iad i gcló iodálach e.g. ad + *cusp.*

Ainmfhocail Dhílse: Is faoi CSS iad seo a chuimsiú i liosta focal.

Chomh maith le daltaí a chur ar a suaimhneas, ba cheart go mbeadh buntáiste ann dóibh agus iad ag dul siar ar an ábhar. Má fhoghlaimítear roinnt focal gach lá, beidh daltaí ábalta dul siar ar na focail choitianta Laidine seo in achar ama sách gearr.

Is féidir le múinteoirí aird na ndaltaí a tharraingt ar fhocail sa liosta seo de réir mar a chastar leo agus an Laidin á léamh acu sa rang. Tá sé de bhua ag an gcleachtas seo go bhfeiceann na daltaí na focail i gcomhthéacs ciallmhar sula bhfoghlaimítear de ghlanmheabhair iad.

Laidin

a

a, ab + *och*.

ab tergo

abdo, abdere, abdid, abditum (3)

absum, abesse, afui or abfui + *och*.

ac (atque) *cón*.

accedo, accedere, accessi, accessum (3)

accendo, accendere, accendi, accensum (3)

accido, accidere, accidi (3)

accipio, accipere, accepi, acceptum (3)

accuso, accusare, accusavi, accusatum (1)

acer, acris, acre

acies, aciei *b*.

acriter *dob*.

ad + *cusp*.

addo, addere, addidi, additum (3)

adeo *dob*.

adeo, adire, adii or adivi, aditum

adfero (affero), adferre (afferre), attuli, allatum

adiuvo, adiuvare, adiuvi, adiutum (1)

adsentior (= assentior), adsentiri, adsensus sum (4) +

tabh.

adsto, adstare, adstiti (1)

adsum, adesse, adfui

adulescens, adulescentis *f. nó b*.

advenio, advenire, adveni, adventum (4)

adventus -us *f*.

adversus + *cusp*.

adversus -a -um

aedes, aedis *b*.

aedificium -i *n*.

aedifico, aedificare, aedificavi, aedificatum (1)

aeger, aegra, aegrum

aer, aeris *n*.

aestas, aestatis *b*.

aetas, aetatis *b*.

age, agite

ager, agri *f*.

agmen, agminis *n*.

agnosco, agnoscere, agnovi, agnitum (3)

ago, agere, egi, actum (3)

agrestis, agrestis, agreste

ait, aiunt

ala -ae *b*.

alii ... alii

aliquando *dob*.

aliquis, aliqua, aliquid

alius, alia, aliud

Gaeilge

a

ó, ag

ón gcúl, ar chúl

folaigh

a bheith amuigh, as láthair, as baile

agus

tarraing ar, tar

las, dúisigh

tarlaigh

glac leis, glac isteach, faigh, cuir fáilte

cuir i leith, líomhnaigh

fonnmhar, díocasach

líne chatha, dearcadh

go fonnmhar, go díocasach

chuig, i dtreo, ag

cuir le

an oiread sin, a mhéid

tar chuig, téigh chuig

beir, iompair, tabhair scéala

cabhraigh, cuidigh

aontaigh le, toiligh

seas gar do, seas le

bí anseo, bí i láthair, bí ar fáil

stócach, girseach

tar chuig

teacht, druidim

os comhair, in aghaidh

urghomhaireach, naimhdeach

baile, teampall, áit chónaithe

foirgneamh

tóg

breoite

aer

samhradh

aois, saol

tar uait, tar uaibh

páirc, limistéar

colún, mórshiúl

aithin, tuig

déan, gníomhaigh, téigh thar, caith am, tiomáin, glac (buíochas)

tuathúil, fiánta

deir sé/sí/siad

eite, sciathán airm

roinnt...eile

uaireanta, roimhe seo

duine éigin, rud éigin

eile, duine eile

alter, altera, alterum

altus -a -um

ambo, ambae, ambo

ambulo, ambulare, ambulavi, ambulatum (1)

amica -ae *b.*

amicitia -ae *b.*

amicus -i *f.*

amitto, -ere, amisi, amissum (3)

amo, amare, amavi, amatum (1)

amor, amoris *f.*

amplius *dob.*

ancilla -ae *b.*

angustus -a -um

anima -ae *b.*

animadverto, animadvertere, animadverti,

animadversum (3)

animus -i *f.*

annus -i *f.*

ante + *cusp.*

antea *dob.*

antequam *cón.*

antiquus -a -um

aperio, aperire, aperui, apertum (4)

aperte *dob.*

appareo, apparere, apparui, apparitum (2)

appello, appellare, appellavi, appellatum (1)

appropinquo, appropinquare, appropinquavi,

appropinquatum + *tabh.* nó ad + *cusp.* (1)

apto, aptare, aptavi, aptatum (1)

apud + *cusp.*

aqua -ae *b.*

ara -ae *b.*

arbitror, arbitrari, arbitratus sum (1)

arbor, arboris *b.*

arcesso, arcessere, arcessivi, arcessitum (3)

ardeo, ardere, arsi, arsum (2)

arduus -a -um

argin.tum -i *n.*

arma, armorum *ai.*

armo, armare, armavi, armatum (1)

ars, artis *b.*

arx, arcis *b.*

ascendo, ascendere, ascendi, ascensum (3)

asper -a -um

aspicio, aspicere, aspexi, aspectum (3)

at *cón.*

atque *cón.*

atrium -i *n.*

atrox, atrocis *f. b. n.*

an rud eile, duine eile, ceann de phéire, an ceann, an dara ceann

ard, domhain

araon

siúil

cara, cailín

cairdeas

cara

caill

gráigh

grá

a thuilleadh, sa bhreis

banseirbhíseach, sclábhaí

caol

spiorad, inchinn, beatha

tabhair faoi deara, tuig

spiorad, anam, inchinn

bliain

roimh, os comhair

roimh, roimhe seo, roimhe sin

roimh, sula

sean, ársa

oscail, nocht

go hoscailte

bí le feiceáil, nocht, taibhsigh

tabhair (ar), glaoigh, aitheasc

tar i dtreo, tar gar do

feistigh, ullmhaigh

i measc, ag tigh ..., i láthair ...

uisce

altóir, tearmann

smaoinigh, breathnaigh, creid

crann

cuir fios ar, toghair

dóigh, bí trí thine

géar, ard

airgead

arm

armáil, trealmhaigh

ealaín, scil

daingean, dún

dreap, ardaigh

garbh, crua

faigh amharc ar, féach ar

ach

agus

halla

féochmhar, cruálach

attollo, attollere, attuli, allatum (3)
attonitus -a -um
auctoritas, auctoritatis *b.*
audacia -ae *b.*
audax -acis *f. b. n.*
audeo, audere, ausus sum (2)
audio, audire, audivi, auditum (4)
aufero, auferre, abstuli, ablatum
augeo, augere, auxi, auctum (2)
aura -ae *b.*
aureus -a -um
auris, auris *b.*
aurum -i *n.*
aut *cón.*
aut..aut *cón.*
autem *cón.*
autumnus -i *f.*
auxilia, auxiliorum *ai.*
auxilium -i *n.*
avis, avis *b.*

b

beatus -a -um
bellum -i *n.*
bene *dob.*
bibō, bibere, bibi, bibitum (3)
bonus -a -um
bos, bovis *c.*
bracchium -i *n.*
brevis -is -e

c

cado, cadere, cecidi, casum (3)
caecus -a -um
caedes, caedis *b.*
caedo, caedere, cecidi, caesum (3)
caelum -i *n.*
calidus -a -um
campus -i *f.*
candidus -a -um
canis -is *f. nó b.*
canto, cantare, cantavi, cantatum (1)
capillus -i *f.*
capio, capere, cepi, captum (3)
captivus -i *f.*
caput, capitis *n.*
carcer, carceris *f.*
carmen, carminis *n.*
carpo, carpere, carpsi, carptum (3)
carus -a -um
castigo, castigare, castigavi, castigatum (1)
castra, castrorum *ai.*

croch, ardaigh
alltacht ar, iontas ar
údarás, cumhacht, tuairim, breith
dánacht, dásachtacht, crógacht
dánacht
bí dána
clois
tabhair leat, croch leat, goid
méadaigh
aer, gaoth
 órga, déanta as ór
cluas
ór
nó
.....nó/ná
ach, fós, áfach, anois
fómhar
trúpaí athneartacha
cúnamh, cabhair
éan

b

sona, beannaithe
cogadh
go maith
ól
maith
damh, bó
géag
garr, achomair

c

tít, bí maraithe
dall, i bhfolach, doiléir
sléacht, dúnmharú
maraigh
spéir, neamh, aimsir
teolaí, te
machaire, páirc
bán, gleoite
madra
can, dean cantaireacht
ribe
tóg, gabh, beir ar
príosúnach, cime
ceann
príosún
amhrán, dán
bain, stoith, beir ar
daor
cáinsigh, casaoid
campa

casus -us *f.*
 causa -ae *b.*
 caveo, cavere, cavi, cautum (2)
 cedo, cedere, cessi, cessum (3)
 celer, celeris, celere
 celeriter *dob.*
 celo, celare, celavi, celatum (1)
 cena -ae *b.*
 cenno, cenare, cenavi, cenatum (1)
 censeo, censere, censui, censum (2)
 centurio, centurionis *f.*
 cerno, cernere, crevi, cretum (3)
 certamen, certaminis *n.*
 certe *dob.*
 cervix, cervicis *f.*
 ceteri -ae -a
 ceterum *dob.*
 cibus -i *f.*
 cinis, cineris *f.*
 circa *dob.*
 circiter *dob.*
 circum + *cusp.*
 circumvenio, circumvenire, circumveni,
 circumventum (4)
 civis, civis *f.*
 civitas, civitatis *b.*
 clam *dob.*
 clamo, clamare, clamavi, clamatum (1)
 clamor, clamoris *f.*
 clarus -a -um
 classis, classis *b.*
 claudo, claudere, clausi, clausum (3)
 coepi, coepisse, coeptum (3) (*uireasach*)
 cogito, cogitare, cogitavi, cogitatum (1)
 cognosco, cognoscere, cognovi, cognitum (3)
 cogo, cogere, coegi, coactum (3)
 cohors, cohortis *b.*
 colligo, colligere, collegi, collectum (3)
 collis -is *f.*
 colloco, collocare, collocavi, collocatum (1)
 collum -i *n.*
 colo, colere, colui, cultum (3)
 color, coloris *f.*
 comes, comitis *c.*
 comitor, comitari, comitatus sum (1)
 committo, committere, commisi, commissum (3)
 commotus -a -um
 communis -is -e
 compleo, complere, complevi, completum (2)
 complures -es -a
 comprehendo, comprehendere, comprehendi,
 comprehensum (3)

seans, mí-ádh, titim
 cúis, fáth
 seachain
 géill, téigh, tarraing siar
 tapa, gasta
 go tapa
 folaigh
 dinnéar
 ith béile
 smaoinigh, meas, vótáil, áirigh
 taoiseach céid
 braith, cinn, socraigh
 coimhlint, streachailt, iomaíocht
 cinnte, go siúrálte
 muineál
 na daoine eile, an chuid eile
 ach, chomh maith
 bia
 luaith, taise
 timpeall, gar do
 timpeall, gar do
 timpeall ar, gar do
 timpeallaigh

 saoránach, cathróir
 stát
 go rúnda
 scairt, glaoigh os ard
 scairt mhór, glaoch
 cáiliúil, soiléir, glé
 loingias
 dún, blocáil
 thosaigh mé
 smaoinigh, meas, machnaigh
 foghlaim, faigh fios, déan amach, faigh amach
 fórsáil, cruinnigh
 cohórt, garda cosanta
 bailigh
 cnoc
 cóirigh, réitigh le chéile
 muineál
 saothraigh, caomhnaigh
 dath
 compánach
 tionlaic, téigh le
 tionnaigh, cuir de chúram ar, téigh chun (troda)
 corraithe, buartha
 comónta, poiblí
 comhlánaigh, líon
 roinnt, cuid mhaith
 gabh, ionsaigh, cuimsigh

condo, condere, condidi, conditum (3)	bunaigh, cuir
(me) confero, conferre, contuli, collatum	tabhair áit ort féin, tabhair tú féin suas do
conficio, conficere, confeci, confectum (3)	críochnaigh, ídigh,
confido, confidere, confisus sum (3) + <i>tabh.</i>	trust, bíodh muinín agat i
confirmo, confirmare, confirmavi, confirmatum	dearbhaigh, spreag
(1)	
confiteor, confiteri, confessus sum (2)	admhaigh
conicio, conicere, conieci, coniectum (3)	teilg, caith
coniunx, coniugis <i>c.</i>	bean chéile, fear céile
conor, conari, conatus sum (1)	trial
conscendo, conscendere, conscendi, conscensum (3)	dreap ar, tabhair faoi, téigh ar bord
conscius -a -um	meabhrach, feasach
consensus -us <i>f.</i>	comhaontú
consilium -i <i>n.</i>	plean, smaoinreamh, comhairle
consisto, consistere, constitui, constitum (3)	seas, glac seasamh, fulaing
conspicio, conspicere, conspexi, conspectum (3)	feic, féach, breathnaigh
constituo, constituere, constitui, constitutum (3)	cinn, beartaigh, socraigh
consul, consulis <i>f.</i>	consal
consularis -is -e	consalach, ar chéim chonsail
consultum -i <i>n.</i>	forógra
contemno, contemnere, contempsi, contemptum (3)	tarcaisnigh, díspeag, greannaigh
contendo, contendere, contendi, contentum (3)	deifriugh, máirseáil, streachail
contineo, continere, continui, contentum (2)	coimeád, coimeád le chéile, smachtaigh
contio, contionis <i>b.</i>	tionól, tionól poiblí, aitheasc
contra + <i>cusp.</i>	i gcoinne
contra <i>dob.</i>	urghomhaireach le
convenio, convenire, conveni, conventum (4)	cas le, tionóil, cuir le chéile, bailigh
convoco, convocare, convocavi, convocatum (1)	forghair
coerior, cooriri, coortus sum (4)	éirigh, cuir tús le
copia -ae <i>b.</i>	soláthar, flúirse
copiae -arum <i>b.iol.</i>	fórsaí, trúpaí
coquo, coquere, coxi, coctum (3)	cócaráil
coquus -i <i>f.</i>	cócaire
cornu, cornus <i>n.</i>	sciathán airm, adharc
corona -ae <i>b.</i>	bláthfhleasc
corpus, corporis <i>n.</i>	corp
cotidie <i>dob.</i>	go laethúil, gach lá
cras <i>dob.</i>	amárach
credo, credere, credidi, creditum + <i>tabh.</i> (3)	trust, creid, bíodh muinín agat in
creo, creare, creavi, creatum (1)	déan, cruthaigh, togh, roghnaigh
cresco, crescere, crevi, cretum (3)	fás
crimen, criminis <i>n.</i>	cúiseamh, coir
crudelis -is -e	cruálach
cruentus -a -um	fuilsmearta
cubiculum -i <i>n.</i>	seomra leapa
cubo, cubare, cubui, cubitum (1)	luigh síos, luigh siar
culpo, culpare, culpavi, culpatum (1)	ciontaigh, lochtaigh
cum <i>cón.</i>	nuair, cibé uair, ó
cum <i>rfh.</i> + <i>och.</i>	le
cunctor, cunctari, cunctatus sum (1)	moilligh, bí éiginnte
cupidus -a -um + <i>gin.</i>	dúilmhear, díocasach
cupio, cupere, cupivi, cupitum (3)	bí ag iarraidh, santaigh

cur *dob*.
cura -ae *b*.
curia -ae *b*.
curo, curare, curavi, curatum (1)
curro, currere, cucurri, cursum (3)
currus -us *f*.
custodio, custodire, custodivi, custoditum (4)
custos, custodis *f*.

d

damno, damnare, damnavi, damnatum (1)
de + *och*.
dea -ae *b*.
debeo, debere, debui, debitum (2)
decerno, decernere, decrevi, decretum (3)
declaro, declarare, declaravi, declaratum (1)
decurro, decurrere, decurri, decursum (3)
decus, decoris *n*.
deditio, deditio *b*.
dedo, dedere, dedidi, deditum (3)
deduco, deducere, deduxi, deductum (3)
defendo, defendere, defendi, defensum (3)
defessus -a -um
deicio, deicere, deieci, deiectum (3)
deinde *dob*.
delecto, delectare, delectavi, delectatum (1)
deleo, delere, deleui, deletum (2)
demonstro, demonstrare, demonstravi,
demonstratum (1)
denique *dob*.
dens, dentis *f*.
depono, deponere, deposui, depositum (3)
descendo, descendere, descendi, descensum (3)
desero, deserere, deserui, desertum (3)
desertus -a -um
desiderium -i *n*.
desidero, desiderare, desideravi, desideratum (1)
desisto, desistere, destiti, destitum (3)
despero, desperare, desperavi, desperatum (1)
desum, desse, defui + *tabh*.
deus, dei *f*.
dexter, dextra, dextrum
dico, dicere, dixi, dictum (3)
dictator, dictatoris *f*.
dies, diei *f*.
difficilis -is -e
difficultas, difficultatis *b*.
diffugio, diffugere, diffugi (3)
dignitas, dignitatis *b*.
dignus -a -um + *och*.
diligin.ter *dob*.
diligin.tia -ae *b*.

cén fáth
cúram
seanad
déan cúram do, tabhair aire, maoirsigh, freastail
rith
carbad
gardáil
garda

d

damnaigh
faoi, maidir le, ó, anuas, anuas de
bandia
bí dlite do, dligh, ní foláir duit, caithfidh tú
cinntigh, socraigh, réitigh
fógair, mínigh, nocht
rith síos
glóir, áille, suáilce
géilleadh
géill, tabhair isteach
tabhair síos
cosain
tuirseach, traochta
caith síos
ansin, ina dhiaidh sin
déan aoibhinn, sásaigh
scrios
taispeáin, léirigh

ar deireadh
fiacail, starr
cuir síos, leag síos, bain de
tar anuas, téigh síos
tréig, fág, imigh
tréigthe
teasmhian, saint
santaigh, tnúth
staon, stop
bí éadóchasach
teip, bí easpach
dia
deis
abair, inis
deachtóir
lá
deacair
deacracht
scaip, teith
fiúntas, luach
fiúntach
go cúramach, go díograiseach, go crua
cúram, díograis

dimitto, dimittere, dimisi, dimissum (3)
 discedo, discedere, discessi, discessum (3)
 disciplina -ae *b.*
 discipulus -i *f.*
 disco, discere, didici (3)
 discordia -ae *b.*
 dispersus -a -um
 dispono, disponere, disposui, dispositum (3)
 diu *dob.*
 diva -ae *b.*
 diversus -a -um
 dives, divitis *f. b. n.*
 divitiae -arum *b. iol.*
 divus -a -um
 divus -i *f.*
 do, dare, dedi, datum (1)
 doceo, docere, docui, doctum (2)
 doctus -a -um
 doleo, dolere, dolui (2)
 dolor, doloris *f.*
 domina -ae *b.*
 dominus -i *f.*
 domus -us *b.*
 donec *cón.*
 dono, donare, donavi, donatum (1)
 donum -i *n.*
 dormio, dormire, dormivi, dormitum (4)
 dubito, dubitare, dubitavi, dubitatum (1)
 dubium -i *n.*
 dubius -a -um
 duco, ducere, duxi, ductum (3)
 dulcis -is -e
 dum *cón.*
 durus -a -um
 dux, ducis *c.*

e

e, ex + *och.*
 ecce
 educo, educere, eduxi, eductum (3)
 efficio, efficere, effeci, effectum (3)
 effugio, effugere, effugi, effugitum (3)
 effundo, effundere, effudi, effusum (3)
 ego
 egredior, egredi, egressus sum (3)
 eheu (= heu)
 eicio, eicere, eieci, eiectum (3)
 eligo, eligere, elegi, electum (3)
 eloquentia -ae *b.*
 emitto, emittere, emisi, emissum (3)
 emo, emere, emi, emptum (3)
 enim *cón.*

scaip, scoir, seol
 imigh, fág
 disciplín, teagasc, traenáil
 dalta
 foghlaim, cuir aithne/eolas ar, faigh amach
 easaontas, imreas
 scaipthe
 cuir in áiteanna éagsúla
 ar feadh tamaill fhada
 bandia
 eagsúil
 saibhir
 saibhreas, rachmas
 diaga
 dia
 tabhair
 múin, teagasc, foghlaim
 foghlamtha, léannta, sciliúil
 gortaigh, bí i bpian, cráigh
 pian, dobrón
 máistreás
 máistir, úinéir
 baile, teach
 go dtí
 bronn, tabhair bronntanas de
 bronntanas
 codail
 bí amhrasach, bí idir chomhairlí
 amhras
 amhrasach, éiginnte
 treoraigh, tóg
 milis, cineálta, pléisiúrtha
 fad, go dtí
 crua, garbh
 ceannaire

e

ó, amach as
 féach! feic! breathnaigh!
 seol amach, ardaigh, tabhair aníos
 déan, bí ciontach le
 éalaigh, teith
 dóirt as, sceith
 mé, mise
 tar amach, fág
 faraor
 caith amach, díbrigh
 roghnaigh
 solabharthacht
 seol amach, scaoil saor, caith, astaigh
 ceannaigh
 mar

ensis, ensis *f.*
 eo *dob.*
 eo, ire, ivi or ii, itum
 eodem *dob.*
 epistula -ae (epistola) *b.*
 eques, equitis *f.*
 equidem *dob.*
 equitatus -us *f.*
 equus -i *f.*
 ergo *dob.*
 eripio, eripere, eripui, ereptum (3)
 erro, errare, erravi, erratum (1)
 et *cón.*
 et et *cón.*
 etenim *cón.*
 etiam *cón.*
 etsi *cón.*
 evado, evadere, evasi, evasum (3)
 evehor, evehi, evectus sum (3)
 evenio, evenire, eveni, eventum (4)
 evoco, evocare, evocavi, evocatum (1)
 excedo, excedere, excessi, excessum (3)
 excipio, excipere, excepi, exceptum (3)
 excito, excitare, excitavi, excitatum (1)
 exclamo, exclamare, exclamavi, exclamatum (1)
 exemplum -i *n.*
 exeo, exire, exivi or exii, exitum
 exerceo, exercere, exercui, exercitum (2)
 exercitus -us *f.*
 exilium (exsilium) -i *n.*
 existimo, existimare, existimavi, existimatum (1)
 exitus -us *f.*
 experior, experiri, expertus sum (4)
 exploro, explorare, exploravi, exploratum (1)
 expono, exponere, exposui, expositum (3)
 exsequor, exsequi, exsecutus sum (3)
 exspecto, expectare, expectavi, expectatum (1)
 exstinguo, exstinguere, exstinxi, exstinctum (3)
 extra + *culp.*
 extraho, extrahere, extraxi, extractum (3)

f
 fabula -ae *b.*
 facile *dob.*
 facilis -is -e
 facinus, facinoris *n.*
 facio, facere, feci, factum (3)
 factum -i *n.*
 facultas, facultatis *b.*
 fallo, fallere, fefelli, falsum (3)
 fama -ae *b.*
 fames, famis *b.*

claíomh
 go dtí an áit sin
 téigh
 go dtí an áit chéanna
 litir
 marcach, ridire
 go deimhin
 marshlua
 capall
 mar sin
 sciob, sábháil
 téigh ar seachrán, déan earráid, bí mícheart
 agus
 (iad) araon
 go deimhin, ámh, go fírinneach
 fiú, chomh maith, fós, is ea
 cé
 téigh amach, éalaigh
 seol amach, imigh leat ag marcaíocht
 tar amach, tarlaigh
 glaoigh amach, bain amach
 téigh amach, imigh
 bain as, glac
 dúisigh, dúisigh suas, éirigh i do shuí
 béic, glaoigh,
 eiseamláir
 téigh amach
 aclaigh, druileáil
 arm
 deoraí
 smaoinigh, machnaigh, meas
 bealach amach, deireadh
 tástáil, fionn
 taiscéal, tástáil, imscrúdaigh
 téigh i dtír, tar i dtír, mínigh
 leanacht chun deiridh, cuir i gcrích
 fan le, bí ag feitheamh, fair
 cuir amach, múch, scrios
 lasmuigh
 tarraing amach

f
 scéal, dráma, fabhalscéal
 go héasca
 éasca, dea-chroíoch
 gníomh, coir
 déan
 gníomh, fíric
 deis
 cealg, meall
 ráfla, cáil
 ocras, gorta

familia -ae <i>b.</i>	teaghlach, clann
fas <i>n. dodhíochlaonta</i>	ceart, dlí (diaga), ordú
fatigo, fatigare, fatigavi, fatigatum (1)	tuirsinh
fatum -i <i>n.</i>	cinniúnt
faveo, favere, favi, fautum + <i>tabh.</i> (2)	bí i bhfabhar, tacaigh
fax, facis <i>b.</i>	tóirse
feliciter <i>dob.</i>	go hádhúil, go rathúil, go sona
felix, felicitas <i>f. b. n.</i>	ádhúil, rathúil, sona
femina -ae <i>b.</i>	bean
fere <i>dob.</i>	beagnach
ferme <i>dob.</i>	beagnach, geall le, tuairim
fero, ferre, tuli, latum	tabhair, iompar, croch
ferox -ocis <i>f. b. n.</i>	fíochmhar, anamúil, cróga
ferreus -a -um	d'iarann
ferrum -i <i>n.</i>	iarann, claíomh
ferus -a -um	fiáin
fessus -a -um	tuirseach
festino, festinare, festinavi, festinatum (1)	deifriugh
fidelis -is -e	dílís
fides, fidei <i>b.</i>	dílseacht, fíréantacht, creideamh, iontaofacht, tairngire
	trust, creid, téigh i muinín
fido, fidere, fisis sum + <i>tabh. nó och.</i> (3)	muinín, trust
fiducia -ae <i>b.</i>	dílís
fidus -a -um	iníon
filia -ae <i>b.</i>	mac
filius -i <i>f.</i>	teorainn, limistéar
fines, finium <i>b. iol.</i>	foirmigh, cruthaigh, cum
tingo, fingere, finxi, fictum (3)	críochnaigh
finio, finire, finivi, finitum (4)	deireadh
finis, finis <i>f.</i>	déan, tarlaigh
fio, fieri, factus sum	teann
firmus -a -um	bladh, lasair
flamma -ae <i>b.</i>	lúb, cas
flecto, flectere, flexi, flexum (3)	caoin
fleo, flere, flevi, fletum (2)	bláth
flos -oris <i>f.</i>	tonn, tuile
fluctus -us <i>f.</i>	abhainn
flumen, fluminis <i>n.</i>	sreabh
fluo, fluere, fluxi, fluctum (3)	abhainn, sruth
fluvius, fluvii <i>f.</i>	conradh, aontú
foedus, foederis <i>n.</i>	foinse, tobar, fuarán
fons, fontis <i>f.</i>	labhair, abair
for, fari, fatus sum	a bheith ar tí, beidh, bheadh
fore (= futurum esse)	áille, foirm, cruth
forma -ae <i>b.</i>	faitíos, scéin
formido, formidinis <i>b.</i>	foirmigh, cruthaigh
formo, formare, formavi, formatum (1)	b'fhéidir é
fortasse <i>dob.</i>	le barr áidh, de thaisme
forte <i>dob.</i>	cróga
fortis -is -e	go cróga
fortiter <i>dob.</i>	fortún, ádh, seans
fortuna -ae <i>b.</i>	

forum -i *n.*
fossa -ae *b.*
frango, frangere, fregi, fractum (3)
frater, fratris *f.*
frequens, frequentis *f. b. n.*
frigus, frigoris *n.*
frumentum -i *n.*
fruor, frui, fructus sum (3) + *och.*
frustra *dob.*
fuga -ae *b.*
fugio, fugere, fugi, fugitum (3)
fumus -i *f.*
fundo, fundere, fudi, fustum (3)
funus, funeris *n.*
fur, furis *f.*
furor, furoris *f.*

g

galea -ae *b.*
gaudeo, gaudere, gavisus sum (2)
gelidus -a -um
gemitus -us *f.*
gin.itor, gin.itoris *f.*
gin.s, gin.tis *b.*
gin.us, gin.eris *n.*
gero, gerere, gessi, gestum (3)
gladiator -oris *f.*
gladius -i *f.*
gloria -ae *b.*
gradus -us *f.*
gratias ago, agere, egi, actum (3)
gratus -a -um
gravis -is -e
graviter *dob.*
grex, gregis *f.*

h

habeo, habere, habui, habitum (2)
habito, habitare, habitavi, habitatum (1)
haereo, haerere, haesi, haesum (2)
harena -ae *b.*
hasta -ae *b.*
haud *dob.*
herba -ae *b.*
heri *dob.*
heros, herois *f.*
hiberna -orum *ai.*
hic *dob.*
hic, haec, hoc
hiems, hiemis *b.*
hinc *dob.*
hodie *dob.*

fóram, áit margaidh, fóram na Róimhe
díog, trinse
bris, mionaigh, brúigh
deartháir
líonmhar, plódaithe
fuar, (iolra – aimsir fhuar)
arbhar, grán
bain taitneamh as
go fánach, amú
teitheadh, deoraíocht
teith, rith leat
deatach, gal
dóirt, díbir
sochraid, bás, creach
gadaí
mire, gealtachas, ainmhian

g

clogad
lúcháirigh, bí áthasach, bí sásta
fuar, reoite
éagnach, osna
athair
clann, treabh, cine
cineál, tíopa, fine
caith, déan, riar
gliaire
claíomh
clú, cáil
céim
glac buíochas
taitneamhach
trom, tábhachtach
go trom, go céillí, go mór
scuaine, tréad

h

meas, coimeád, faigh, a bheith agat
cónaigh, mair
greamaigh de, cloígh
gaineamh, trá, cladach
ga
ní, ná, níl in aon chor
luibh, féar
inné
gaiscíoch
ceathrúna geimhridh
anseo
(é, í) seo
geimhreadh
ón áit seo
inniu

homo, hominis *f.*
honestus -a -um
honor (= honos), honoris *f.*
hora -ae *b.*
horribilis -is -e
hortor, hortari, hortatus sum (1)
hortus -i *f.*
hospes -itis *f.* nó *b.*
hostis -is *f.* nó hostes -ium *b.iol.*
huc *dob.*
humi *dob.*
humilis -is -e
humus -i *b.*

i
ibi *dob.*
idem, eadem, idem
idoneus -a -um
igitur *dob.*
ignavus -a -um
ignis, ignis *f.*
ignoro, ignorare, ignoravi, ignoratum (1)
ignosco, ignoscere, ignovi, ignotum + *tabh.* (3)
ignotus -a -um
ille, illa, illud
illic *dob.*
illuc *dob.*
imitor, imitari, imitatus sum (1)
immanis -is -e
immemor, immemoris *f. b. n.*
immortalis -is -e
immotus -a -um
impedio, impedire, impediui, impeditum (4)
imperator, imperatoris *f.*
imperium -i *n.*
impero, imperare, imperavi, imperatum + *tabh.* (1)
impetus -us *f.*
impleo, implere, implevi, impletum (2)
imploro, implorare, imploravi, imploratum (1)
impono, imponere, imposui, impositum (3)
improbis -a -um
improvisus -a -um
imus -a -um
in + *cusp.*
in + *och.*
incedo, incedere, incessi, incesum (3)
incendium -i *n.*
incendo, incendere, incendi, incensum (3)
incertus -a -um
incipio, incipere, incepi, inceptum (3)
incito, incitare, incitavi, incitatum (1)
incola -ae *c.*

fear, duine
ionraic, fiúntach, mór le rá
onóir, oifig phoiblí
uair
uafásach, damanta, scéiniúil
spreag, gríosai gh
gairdín
aoi, óstach
namhaid
anseo, go dtí an áit seo
ar an talamh
umhal, suarach, fánach
talamh, ithir

i
ansin
céanna
feiliúnach, oiriúnach
mar sin, dá réir
leisciúil, meata
tine
bí aineolach ar
maith, gabh pardún
anaithnid, coimhthíoch
(é, í) sin
ansin, ag an áit sin
ansin, chuig an áit sin
déan aithris air
ollmhór
dearmadach
do-bhásaithe
neamhathraithe, éagorach, dolúbtha, calm
moilligh, bac
ginearál, impire
ceannas, impireacht
ordaigh
ionsaí, ruathar
lón, comhlánaigh
impigh ar, iarr
cuir ar, cuir isteach, leag ar
coireach, damanta
gan choinne
íochtarach, is doimhne, is faide istigh
i, ar
i, ar
téigh chun cinn, máirseáil
tine
dóigh, las
éiginnte
tosaigh
spreag, gríosai gh, dúisigh
áitritheoir

incolumis -is -e
 incredibilis -is -e
 inde *dob.*
 indico, indicare, indicavi, indicatum (1)
 indignitas, indignitatis *b.*
 indomitus -a -um
 induo, induere, indui, indutum (3)
 in eo, inire, inivi or inii, initum
 inermis -is -e
 infans, infantis *f. nó b.*
 infelix, infelicis *f. b. n.*
 inferior, inferior, inferius
 infero, inferre, intuli, inlatum nó illatum
 infirmus -a -um
 infra *dob.*
 infra *rfh. + cusp.*
 ingin.ium -i *n.*
 ingin.s -entis *f. b. n.*
 ingredior, ingredi, ingressus sum (3)
 inicio, inicere, inieci, iniectum (3)
 inimicus -i *f.*
 iniquus -a -um
 initium -i *n.*
 iniuria -ae *b.*
 iniustus -a -um
 innocens -entis *f. b. n.*
 inopia -ae *b.*
 inquit, inquit
 inrumpeo, inrumperere, inrupi, inruptum
 (agus irrumpeo, etc) (3)
 insidiae -arum *b. iol.*
 insignis -is -e
 inspicio, inspicere, inspexi, inspectum (3)
 instituo, instituere, institui, institutum (3)
 insto, instare, institi (1)
 instrumentum -i *n.*
 instruo, instruere, instruxi, instructum (3)
 insula -ae *b.*
 insurgo, insurgere, insurrexi, insurrectum (3)
 integer, integra, integrum
 intellego, intellegere, intellexi, intellectum (3)
 inter + *cusp.*
 interea = interim *dob.*
 interficio, interficere, interfeci, interfectum (3)
 intersum, interesse, interfui
 intra + *cusp.*
 intro, intrare, intravi, intratum (1)
 intueor, intueri, intuitus sum (2)
 invado, invadere, invasi, invasum (3)
 invalidus -a -um
 invenio, invenire, inveni, inventum (4)
 invisus -a -um

sábháilte, slán
 dochreidte
 lena linn sin, ón áit sin, ón am sin
 nocht, taispeáin
 neamhfhiúntas, díblíocht, uiríslíú
 neamhcheansaithe, docheansaithe
 cuir ar, éidigh
 téigh isteach
 neamharmtha
 leanbh, naíonán, páiste
 mí-ábharach
 íochtarach, níos íochtaraí
 tabhair isteach
 lag, easlán
 faoi
 faoi, in íochtar
 carachtar, tallan
 ollmhór
 téigh isteach
 caith ar, caith os cionn
 namhaid
 míchothrom
 tús
 cearr, éagóir
 éagórach
 neamhchiontach
 easpa, ganntanas
 deir sé, sí, siad
 réab isteach

 luíochán
 suaitheanta, feiceálach, oirirc
 féach, iniúchaigh, breathnaigh, scrúdaigh, cuardaigh
 leag amach, bunaigh
 lean, bagair, seas isteach
 uirlis
 tóg, eagraigh, ullmhaigh
 oileán, bloc árasán
 éirigh
 gan teagmháil, foirfe, iomlán
 tuig, braith
 idir, i measc, i rith
 idir an dá linn
 maraigh, scrios
 bí idir
 taobh istigh de
 téigh isteach
 féach, meas
 ionsaigh, déan ionradh ar
 lag, gan éifeacht
 faigh, aimsigh
 fuathaithe

invito, invitare, invitavi, invitatum (1)
invitus -a -um
ipse, ipsa, ipsum
ira -ae *b.*
iratus -a -um
is, ea, id
iste, ista, istud
ita *dob.*
ita vero *dob.*
itaque *dob.*
iter, itineris *n.*
iterum *dob.*

i
iaceo, iacere, iacui (2)
iacio, iacere, ieci, iactum (3)
iam *dob.*
ianua -ae *b.*
iubeo, iubere, iussi, iussum (2)
iucundus -a -um
iudex, iudicis *f.*
iudicium -i *n.*
iudico, iudicare, iudicavi, iudicatum (1)
iugum -i *n.*
iungo, iungere, iunxi, iunctum (3)
iuro, iurare, iuravi, iuratum (1)
ius, iuris *n.*
iustitia -ae *b.*
iustus -a -um
iuvenis -is *f.* or *b.*
iuventus, iuventutis *b.*
iuvo, iuvare, iuvi, iutum (1)

l
labor, labi, lapsus sum (3)
labor, laboris *f.*
laboro, laborare, laboravi, laboratum (1)
lacrima -ae *b.*
lacrimo, lacrimare, lacrimavi, lacrimatum (1)
lacus -us *f.*
laetus -a -um
laevus -a -um
lapis, lapidis *f.*
late *dob.*
lateo, latere, latui (2)
latus -a -um
latus, lateris *n.*
laudo, laudare, laudavi, laudatum (1)
lavo, lavare, lavi, lavatum or lautum (1)
laxo, laxare, laxavi, laxatum (1)
lectica -ae *b.*
lectus -i *f.*

tabhair cuireadh do
dregallach
é féin, í féin, féin
fearg
feargach
é, í, sin
sin (maslach)
ar an tslí seo, amhlaidh, mar sin
sea, sea go deimhin
agus mar sin, dá bhrí sin
aistear, bealach, dul chun cinn
arís

i
luigh, luigh síos
caith
anois, cheana
doras
ordaigh
taitneamhach, aoibhinn
breitheamh
trial, breith
tabhair breithiúnas
cuing
ceangail, táthaigh
mionnaigh
dlí, ceart
ceartas
ceart, cothrom
ógánach, fear óg, bean óg
óige
cabhraigh

l
sleamhnaigh, tit
obair, saothar
oibrigh, saothraigh
deoir
caoin
loch
sásta, sona
ar clé, tuathalach, díobhálach
cloch
go forleathan
bí i bhfolach
leathan, fairsing
taobh
mol
glan, nigh
scaoil
leaba iompair, cathaoir iompair
leaba, tolg

legatus –i *f.*
 legio, legionis *b.*
 lego, legere, legi, lectum (3)
 lente *dob.*
 lentus -a -um
 leo, leonis *f.*
 levis -is -e
 lex, legis *b.*
 libenter *dob.*
 liber, libera, liberum
 liber, libri *f.*
 liberi -orum *b.iol.*
 libero, liberare, liberavi, liberatum (1)
 libertas, libertatis *b.*
 libertus -i *f.*
 licet + *inf* + *tabh.*
 lingua -ae *b.*
 linquo, linquere, liqui, lictum (3)
 littera -ae *b.*
 litterae -arum *b.iol.*
 litus -oris *n.*
 loco, locare, locavi, locatum (1)
 locus -i *f.*
 longe *dob.*
 longus -a -um
 loquor, loqui, locutus sum (3)
 luctus -us *f.*
 ludo, ludere, lusi, lusum (3)
 ludus –i *f.*
 lumen, luminis *n.*
 luna -ae *b.*
 lupus -i *f.*
 lux, lucis *b.*

m

maestus -a -um
 magis *dob.*
 magister, magistri *f.*
 magnanimus -a -um
 magnificus -a -um
 magnitudo, magnitudinis *b.*
 magnopere *dob.*
 magnus -a -um
 maior, maior, maius
 maiores, maiorum *b.iol.*
 male *dob.*
 malignus -a -um
 malo, malle, malui
 malum -i *n.*
 malus -a -um
 mane *dob.*
 maneo, manere, mansi, mansum (2)

toscaire, ionadaí, ceannasaí, leagáid
 léigiún
 léigh os ard, aithris, bailigh
 go mall
 mall, umhal, righin
 leon
 éadrom, tanaí
 dlí
 go saor
 saor
 leabhar
 páistí
 saor, lig saor
 saoirse
 fear saortha, iarsclábhaí
 ceadaítear
 teanga
 imigh
 litir (aibítire)
 litir (= epistola)
 cladach, bruach na mara
 cuir, leag
 áit, catagóir
 i gcéin
 fada
 labhair
 dobrón
 imir
 scoil, cluiche
 solas, tóirse
 gealach
 faolchú, mactíre
 solas, solas an lae

m

brónach, duairc
 a thuilleadh
 máistir (daltaí), caiptín (loinge)
 cróga, mórga, flaitiúil
 mórga, calma
 mórgacht, méid, ollmhaireacht
 go mór
 mór
 níos mó
 sinsear
 go dona, go héagórach
 míchineálta, mioscaiseach
 tabhair tosaíocht do
 olc, éagóir
 olc, dona
 ar maidin, go luath
 fan, seas

manus –us <i>b.</i>	lámh, buíon (daoine)
mare -is <i>n.</i>	muir, farraige
maritimus -a -um	mara, muirí
mater, matris <i>b.</i>	máthair
matrona -ae <i>b.</i>	bean phósta
maxime <i>dob.</i>	go mór
maximus -a -um	an-mhór, is mó
medicus -i <i>f.</i>	dochtúir, lia
medius -a -um	lárnach
melior, melior, melius	níos fearr
melius <i>dob.</i>	níos fearr
membrum -i <i>n.</i>	géag, ball
memini, meminisse + <i>gin..</i>	cuimhnigh, luaigh
memor, memoris <i>f. b. n.</i>	meabhrach, cuimhneach
memoro, memorare, memoravi, memoratum (1)	luaigh, abair, labhair
mens, mentis <i>b.</i>	meabhair, croí
mensa -ae <i>b.</i>	bord
mensis, mensis <i>f.</i>	mí
mercator, mercatoris <i>f.</i>	ceannaí
mereo, merere, merui (2)	dligh
mergo, mergere, mersi, mersum (3)	báigh, tum
meridies -ei <i>f.</i>	meán lae
meta, metae <i>b.</i>	pointe casaidh, bata bua
metuo, metuere, metui, metutum (2)	uamhnaigh
metus, metus <i>f.</i>	uamhan, faitíos
meus -a -um	mo [cheannsa]
miles, militis <i>f.</i>	saighdiúir
mille	míle
milia + <i>gin..</i>	na mílte
minime <i>dob.</i>	go han-bheag, ar an gcuid is lú
minimus -a -um	is lú, an-bheag
ministro, ministrare, ministravi, ministratum + <i>tabh.</i>	freastail, soláthair, riar
(1)	bagair
minor, minari, minatus sum (1)	níos lú
minor, minor, minus	go hiontach, go seoigh
mirabile <i>dob.</i>	iontach, seoigh, éagsúil
mirabilis -is -e	amhra, iontas, alltacht
miraculum -i <i>n.</i>	déan iontas de
miror, mirari, miratus sum (1)	dearóil, gruama
miser, misera, miserum	seol
mitto, mittere, misi, missum (3)	anois díreach, ach, amháin
modo <i>dob.</i>	uair amháin ... uair eile
modo.....modo <i>dob.</i>	modh, slí, cineál
modus -i <i>f.</i>	cosaint, ballaí
moenia, moenium <i>ai.</i>	trioblóideach, bearránach
molestus -a -um	tabhair rabhadh, comhairligh
moneo, monere, monui, monitum (2)	sliabh
mons, montis <i>f.</i>	tuar, arracht
monstrum -i <i>n.</i>	moill, sos
mora -ae <i>b.</i>	tinneas, galar
morbis -i <i>f.</i>	faigh bás
morior, mori, mortuus sum (3)	

moror, morari, moratus sum (1)
 mors, mortis *b.*
 mortuus -a -um
 mos, moris *f.*
 moveo, movere, movi, motum (2)
 mox *dob.*
 mulier, mulieris *b.*
 multa *ai.*
 multitudo, multitudinis *b.*
 multum *dob.*
 multus -a -um
 munus, muneris *n.*
 murus -i *f.*
 muto, mutare, mutavi, mutatum (1)

n

nam
 narro, narrare, narraui, narratum (1)
 nascor, nasci, natus sum (3)
 nata -ae *b.*
 natio, nationis *b.*
 nato, natare, natavi, natatum (1)
 natus -i *f.*
 nauta -ae *f.*
 navigatio, navigationis *b.*
 navigo, navigare, navigavi, navigatum (1)
 navis, navis *b.*
 ne *cón.*
 ne ... quidem
 nebula -ae *b.*
 nec = neque *cón.*
 necdum *cón.*
 necessarius -a -um
 necesse est
 neco, necare, necavi, necatum (1)
 nefas *n. dodhíochlaonta*
 neglegentia -ae *b.*
 neglego, neglegere, neglexi, neglectum (3)
 nego, negare, negavi, negatum (1)
 negotium -i *n.*
 nemo, neminis *f.*
 nepos, nepotis *f.*
 neque...neque *cón.*
 nequiquam *dob.*
 nescio, nescire, nescivi, nescitum (4)
 nihil
 nimis *dob.*
 nisi *cón.*
 nobilis -is -e
 noctu *dob.*
 noli/nolite + *infin*
 nolo, nolle, nolui

déan moill, seadaigh
 bás
 marbh, básaithe
 nós
 gluais, bog, tosaigh
 go luath
 bean, bean chéile
 go leor rudaí
 slua, líon mór
 go leor
 go leor
 bronntanas, dleacht
 balla
 athraigh

n

mar
 aithris, inis
 saolaigh
 iníon
 treabh, náisiún
 snámh
 mac
 mairnéalach
 turas, seoladh
 seol
 long
 ionas nach..., i gcás, sa chaoi go, sa chaoi nach
 fiú amháin
 scamall, ceo
 ná, nach, ní ceachtar
 agus ní fós
 riachtanach
 tá sé riachtanach
 maraigh (e.g. le nimh)
 mallaitheacht, éagóir, peaca
 neamart
 déan neamart
 séan, abair nach...
 gnó, ábhar
 (ní) duine ar bith
 garmhac, nia
 ní ... ná
 in aisce, gan bhrí
 ná bíodh fios, bí aineolach
 dada
 an iomarca
 ach amháin, mura
 uasal, cáiliúil
 san oíche
 ná déan/ ná déanaigí
 bí drogallach

nomen, nominis *n.*
 non *dob.*
 nondum *dob.*
 nonne? *dob.*
 nonnulli -ae -a
 nonnunquam *dob.*
 nos
 nosco, noscere, novi, notum (3)
 noster, nostra, nostrum
 nostri -orum *b.iol.*
 notus -a -um
 novus -a -um
 nox, noctis *b.*
 nubes, nubis *b.*
 nudus -a -um
 nullus -a -um
 num
 num
 numerus -i *f.*
 numquam *dob.*
 nunc *dob.*
 nuntio, nuntiare, nuntiavi, nuntiatum (1)
 nuntius -i *f.*
 nuper *dob.*
 nusquam *dob.*

o
 obicio, obicere, obieci, obiectum (3)
 obscurus -a -um
 obsecro, obsecrare, obsecravi, obsecratum (1)
 obses, obsidis *c.*
 obsideo, obsidere, obsedi, obsessum (2)
 obsto, obstare, obstiti, obstatum + *tabh.* (1)
 obtineo, obtinere, obtinui, obtentum (2)
 obviam eo, ire, ivi or ii, itum + *tabh.*
 obvius -a -um
 occasio, occasionis *b.*
 occido, occidere, occidi, occisum (3)
 occupatus -a -um
 occupo, occupare, occupavi, occupatum (1)
 occurro, occurrere, occurri, occursum + *tabh.* (3)

oculus -i *f.*
 odium -i *n.*
 offero, offerere, obtuli, oblatum
 olim *dob.*
 omen, ominis *n.*
 omitto, omittere, omisi, omissum (3)
 omnia *ai.*
 omnino *dob.*
 omnipotens, omnipotentis *f. b. n.*
 omnis -is -e

ainm
 ní
 ní fós
 ní féidir?, go siúráilte
 roinnt, cuid
 uaireanta
 sinn, muid
 fiosaiigh, bíodh eolas ar
 ár
 ár bhfir
 aitheanta, cáiliúil
 nua
 oíche
 scamall, gruaim
 nocht
 gan ceann ar bith
 cibé
 ní féidir go?
 uimhir
 go brách (*diúltach*)
 anois, faoi láthair
 tuairiscigh, fógair
 teachtaire, teachtaireacht, nuacht
 le gairid, le déanaí
 ní áit ar bith

o
 cuir in aghaidh, cuir roimh
 dorcha, scáthach
 impigh
 giall
 cuir faoi léigear, imshuigh
 seas roimh, blocáil
 coimeád, bí i seilbh
 buail le
 urchomhaireach, in aghaidh
 deis
 maraigh
 gnóthach, gafa
 gabh, sealbhaigh
 rith chun casadh le [duine], cas le [duine], cuir tú féin i
 láthair
 súil
 fuath
 cuir i láthair, tairg, tabhair chun cinn
 uair amháin, lá den saol, fadó ariamh
 tuar, comhartha
 scaoil le, dean neamhshuim de
 gach rud
 go hiomlán, ina iomláine
 uilechumhachtach
 uile

onus, oneris *n.*
 oportet
 oppidani -orum *b.iol.*
 oppidum -i *n.*
 oppono, opponere, opposui, oppositum (3)
 opprimo, opprimere, oppressi, oppressum (3)
 oppugno, oppugnare, oppugnavi, oppugnatum (1)
 optime *dob.*
 optimus -a -um
 opto, optare, optavi, optatum (1)
 opus, operis *n.*
 ora -ae *b.*
 oratio, orationis *b.*
 orator, oratoris *f.*
 orbis, orbis *f.*
 ordo, ordinis *f.*
 orior, oriri, ortus sum (4)
 ornamentum -i *n.*
 orno, ornare, ornavi, ornatum (1)
 oro, orare, oravi, oratum (1)
 os, oris *n.*
 os, ossis *n.*
 ostendo, ostendere, ostendi, ostensum or ostentum
 (3)
 otium -i *n.*
 ovis, ovis *b.*
 ovum -i *n.*

p

paene *dob.*
 panis -is *f.*
 paratus -a -um
 parco, parcere, pepercí or parsi, parsum + *tabh.* (3)
 parens, parentis *f.* or *b.*
 pareo, parere, parui + *tabh.* (2)
 pariter *dob.*
 paro, parare, paravi, paratum (1)
 pars, partis *b.*
 parum
 parvus -a -um
 passim *dob.*
 passus -us *f.*
 pater, patris *f.*
 patior, pati, passus sum (3)
 patria -ae *b.*
 pauci -ae -a
 paulatim *dob.*
 paulisper *dob.*
 paulum *dob.*
 pauper, pauperis *f. b. n.*
 pavidus -a -um
 pavor, pavoris *f.*

ualach
 tá sé riachtanach, tá sé ceart
 lucht baile mhóir, áitritheoirí
 baile
 cuir in aghaidh, leag roimh
 brúigh, treascair
 ionsaigh, cuir faoi léigear
 is fearr, an-mhaith
 is fearr, an-mhaith, thar barr
 roghnaigh, cuir dúil in
 obair, saothar
 cósta, imeallbhord, réigiún
 óráid
 óráidí, urlabhraí
 ciorcal, fáinne, domhan
 rang, sraith, ord
 éirigh, preab
 fearas, suaitheantas
 ornáidigh
 impigh, iarr, guigh
 béal, aghaidh
 cnámh
 taispeáin

fóillíocht, ciúnas
 caora
 ubh

p

beagnach, nach beag, nach mór
 arán
 réitithe, ullmhaithe
 spáráil, maith
 tuismitheoir
 umhlaigh, bí do réir
 go cothrom
 ullmhaigh
 páirt
 ró-bheag
 beag
 anseo agus ansiúd
 coiscéim, céim
 athair
 fulaing, ceadaiigh
 athartha
 beagán
 de réir a chéile
 ar feadh achair ghearr
 de bheagán
 bocht
 faiteach, creathach
 scéin, creathadh

pax, pacis <i>b.</i>	síocháin
pectus, pectoris <i>n.</i>	ucht, croí
pecunia -ae <i>b.</i>	airgead
pecus, pecoris <i>n.</i>	eallach, tréad
pedes, peditis <i>f.</i>	saighdiúir coise
pello, pellere, pepuli, pulsum (3)	díbir
per + <i>cusp.</i>	trí, ar feadh, ar fud
perdo, perdere, perdidí, perditum (3)	caill, scrios
pereo, perire, perivi or perii, peritum	imigh, básaigh, stiúg
perfero, perferre, pertuli, perlatum	cuir i gcrích, críochnaigh
perficio, perficere, perfeci, perfectum (3)	bain amach, críochnaigh
perfuga -ae <i>f.</i>	tréigtheoir
periculosus -a -um	dáinséarach
periculum -i <i>n.</i>	dáinséar
permaneo, permanere, permansi, permansum (2)	fan, lean ar, mair
permitto, permittere, permisi, permissum (3)	lig le, géill
permovéo, permovere, permovi, permotum (2)	bog, flosc
permutatio, permutationis <i>b.</i>	athrú
perpetuus -a -um	leanúnach, buan, marthanach
persequor, persequi, persecutus sum (3)	lean, tar suas le
perseverantia -ae <i>b.</i>	marthanacht, seasamh
persuadeo, persuadere, persuasi, persuasum + <i>tabh.</i>	áitigh, tabhair ar dhuine [rud a dhéanamh]
(2)	
perterritus -a -um	sceimhlithe
pertineo, pertinere, pertinui (2)	sín, sroich
pervenio, pervenire, perveni, perventum +in/ad +	sroich
<i>cusp.</i> (4)	
pes, pedis <i>f.</i>	cos, troigh, crúb
pessimus -a -um	[an duine, an rud]is measa, an-dona
peto, petere, petivi or petii, petitum (3)	lorg, iarr, impigh, déan ar, ionsaigh
pilum -i <i>n.</i>	sleá
piscis, piscis <i>f.</i>	iasc
placet + <i>tabh.</i>	sásaíonn sé, oireann sé
plebs, plebis <i>b.</i>	cosmhuintir, gnáthdhaoine
plenus -a -um + <i>gin.</i> nó <i>och.</i>	lán, líonta
plerique, pleraeque, pleraque	an chuid is mó, cuid mhaith
pluit	tá sé ag cur báistí
plura	tuilleadh (rudaí)
plures	tuilleadh (daoine)
plurimi -ae -a	go leor
plurimus -a -um	go mór
plus, pluris	tuilleadh
poena -ae <i>b.</i>	píonós
poeta -ae <i>f.</i>	file
polliceor, polliceri, pollicitus sum (2)	geall, tairg
pono, ponere, posui, positum (3)	leag, cuir, sprioc, cuir suas
pons, pontis <i>f.</i>	droichead
popularis -is -e	coiteann, pobail
populus -i <i>f.</i>	pobal, daoine
porta -ae <i>b.</i>	geata, doras
porto, portare, portavi, portatum (1)	iompair
portus -us <i>f.</i>	caladh, calafort

posco, poscere, poposci (3)
 possideo, possidere, possedi, possessum (2)
 possum, posse, potui
 post + *cusp.*
 postea *dob.*
 postquam *cón.*
 postremo *dob.*
 postridie *dob.*
 potens, potentis *f. b. n.*
 potestas, potestatis *b.*
 potior, potiri, potitus sum + *och.* (4)
 praebeo, praebere, praebui, praebitum (2)
 praeceps, praecipitis *f. b. n.*
 praecipue *dob.*
 praeda -ae *b.*
 praefectus -i *f.*
 praefero, praeferre, praetuli, praelatum
 praeficio, praeficere, praefeci, praefectum (3)
 praemium -i *n.*
 praesens, praesentis *f. b. n.*
 praesideo, praesidere, praesedi (2)
 praesidium -i *n.*
 praesum, praesesse, praefui + *tabh.*
 praeter + *cusp.*
 praeterea *dob.*
 praetereo, praeterire, praeterii or praeterivi,
 praeteritum
 praetor, praetoris *f.*
 praetorium -i *n.*
 precor, precari, precatus sum (1)
 premo, premere, pressi, pressum (3)
 pretium -i *n.*
 pridie *dob.*
 primum *dob.*
 princeps, principis *f. nó b.*
 prior, prior, prius
 prius *dob.*
 priusquam *cón.*
 pro + *och.*
 procedo, procedere, processi, processum (3)
 procul *dob.*
 prodigium -i *n.*
 prodo, prodere, prodidi, proditum (3)
 proelium -i *n.*
 profero, proferre, protuli, prolatum
 proficiscor, proficisci, profectus sum (3)
 progredior, progredi, progressus sum (3)
 prohibeo, prohibere, prohibui, prohibitum (2)
 proles, prolis *b.*
 promitto, promittere, promisi, promissum (3)
 prope + *cusp.*
 propero, properare, properavi, properatum (1)

iarr, éiligh
 coimeád, sealbhaigh
 bí ábalta
 tar éis, taobh thiar de
 i ndiaidh
 tar éis, nuair
 ar deireadh
 an lá dar gcionn, an chéad lá eile
 láidir, cumhachtach
 cumhacht, smacht
 sealbhaigh, faigh
 tairg, soláthair
 ceann ar aghaidh
 go speisialta
 creach
 ceannfort, gobharnóir
 iompair chun tosaigh
 cuir i gceannas
 éiric, duais
 láithreach
 suigh roimh, gardáil
 cosaint, garastún
 bí i gceannas ar
 thar, níos faide ar aghaidh
 diomaite, lena chois sin
 téigh thar

 praetóir, gobharnóir
 ceanncheathrú campa, teach cónaí gobharnóra
 guigh, iarr
 brúigh, fáisc
 praghas
 an lá roimh
 i dtús, ar dtús
 taoiseach, príomhshaoránach, impire
 iar-
 roimhe seo, níos luaithe
 roimh, sula
 do, thar ceann, mar thoradh ar, os comhair
 lean ar aghaidh, téigh ar aghaidh, téigh céim chun cinn
 i bhfad, i gcéin
 tuar, fíor
 braith
 troid, cath
 téigh chun cinn, tabhair leat
 téigh amach
 téigh ar aghaidh
 coisc, cuir bac ar
 sliochtach
 geall
 gar, in aice
 brostaigh, deifriugh

propinquus -a -um
 propior, propior, propius
 propter + *cusp.*
 prospicio, prospicere, prospexi, prospectum (3)
 protinus *dob.*
 provideo, providere, providi, provisum (2)
 provincia -ae *b.*
 proximus -a -um
 prudens, prudentis *f. b. n.*
 prudentia -ae *b.*
 publice *dob.*
 publicus -a -um
 pudor, pudoris *f.*
 puella -ae *b.*
 puer -i *f.*
 pugna -ae *b.*
 pugno, pugnare, pugnavi, pugnatum (1)
 pulcher, pulchra, pulchrum
 pulvis, pulveris *f.*
 punio, punire, punivi, punitum (4)
 puppis -is *b.*
 purus -a -um
 puto, putare, putavi, putatum (1)
 pyra -ae *b.*

q
 qua *dob.*
 quaero, quaerere, quaesivi, quaesitum (3)
 qualis -is -e
 quam
 quam *dob.*
 quam diu *dob.*
 quam!
 quamquam
 quamvis
 quantus -a -um
 quare *dob.*
 quasi *dob.*
 –que *cón.*
 queror, queri, questus sum (3)
 qui, quae, quod
 quia *cón.*
 quidam, quaedam, quoddam
 quidem *dob.*
 quidquam
 quies, quietis *b.*
 quiesco, quiescere, quievi, quietum (3)
 quis, quis, quid
 quisquam, quaequam, quicquam
 quisque, quaeque, quodque
 quo *dob.*
 quod *cón.*

comharsanach
 níos gaire
 de bharr, mar, gar
 breathnaigh chun cinn, féach
 ar an toirt, láithreach
 féach chun cinn, lónaigh
 proibhinse
 is gaire
 fadbhreathnaitheach, críonna
 eolas, críonnacht
 go poiblí
 poiblí, stát-, leis an stát
 náire
 cailín
 buachaill
 troid, comhrac
 troid, téigh chun coimhlinte
 álainn
 deannach, dusta
 cuir pionós ar
 deireadh loinge, deic dheiridh
 glé, íon, ionraic
 smaoinigh, áirigh
 breocharn

q
 mar
 lorg, cuardaigh
 de chineál, amhail
 ná
 conas, cén chaoi?
 cé chomh fada
 conas...!
 cé is
 cé
 cé chomh mór
 cén fáth?, cad ar a shon?
 faoi mar
 agus
 casaoid, gearáin, caoin
 cé, cén rud
 mar, de bharr go
 rud áirithe, duine áirithe
 go deimhin
 rud ar bith
 scíth, síocháin
 scíth a ligean
 cén duine? céard?
 aon duine, aon rud
 gach aon, gach duine, gach rud
 cén áit? cá chuig?
 mar, é sin

quomodo *dob.*
quoniam *dob.*
quoque *cón.*
quot
quotiens *dob.*

r
rabies, rabiei *b.*
radius -i *f.*
rapidus -a -um
rapio, rapere, rapui, raptum (3)
ratio, rationis *b.*
recipio, recipere, recepi, receptum (3)
recito, recitare, recitavi, recitatum (1)
rectus -a -um
reddo, reddere, reddidi, redditum (3)
redeo, redire, redivi or redii, reditum
redimo, redimere, redemi, redemptum (3)
reduco, reducere, reduxi, reductum (3)
refero, referre, retuli, relatum
reficio, reficere, refeci, refectum (3)
regia -ae *b.*
regina -ae *b.*
regio -ionis *b.*
regnum -i *n.*
rego, regere, rexi, rectum (3)
regredior, regredi, regressus sum (3)
religio -ionis *b.*
relinquo, relinquere, reliqui, relictum (3)
reliquus -a -um
removeo, remove, removi, remotum (2)
remus -i *f.*
reor, reri, ratus sum (2)
repello, repellere, reppuli, repulsum (3)
repente *dob.*
repentinus -a -um
reperio, reperire, repperi, repertum (4)
repeto, repetere, repetivi, repetitum (3)
repleo, replere, replevi, repletum (2)
reporto, reportare, reportavi, reportatum (1)
reprimio, reprimere, repressi, repressum (3)
requiesco, requiescere, requievi, requietum (3)
requiro, requirere, requisivi, requisitum (3)
res publica, rei publicae *b.*
res, rei *b.*
reservo, reservare, reservavi, reservatum (1)
resisto, resistere, restiti + *tabh.* (3)
respicio, respicere, respexi, respectum (3)
respondeo, respondere, respondi, responsum (2)
restituo, restituere, restitui, restitutum (3)
retineo, retinere, retinui, retentum (2)
retraho, retrahere, retraxi, retractum (3)

conas? cén slí?
ó
freisin, chomh maith
cé mhéad?
cé chomh minic, chomh minic is

r
buile, fearg, dásacht
ga solais
díscir, mear
gabh, sciob
áireamh, réasún, bunchúis
coimeád siar, gabh ar ais, cúlaigh
aithris, léigh go poiblí
ceart, cóir, díreach,
tabhair ar ais, fill
téigh ar ais, fill
ceannaigh ar ais, saor, athghabh
tabhair, tarraing ar ais
iompair, tabhair ar ais, atreoraigh
athbheoigh, athnuaigh
pálás
banríon
réigiún, ceantar, limistéar
ríocht, cumhacht ríoga
rialailigh
téigh ar ais, fill, cúlaigh
baothchreideamh, piseog, meas,
fág, fág i do dhiaidh, tréig
fágtha, iarmhair
gluais chun deiridh, tarraing siar
céasla, maide iomartha
machnaigh, smaoinigh, meas
tiomáin siar, tiomáin ar aghaidh
go tobann, gan choinne
tobann, gan choinne
faigh, fionn
éiligh ar ais, lorg arís
líon, líon arís, sásaigh
tabhair ar ais
coinnigh siar, staon, cuir bac ar
lig scíth
iarr, lorg
stát, poblacht
rud, ábhar, gnó, staid
coinnigh siar, sábháil, caomhnaigh
cuir in aghaidh, seas
breathnaigh i ndiaidh, dean cúram de
freagair
cuir ar ais, athnuaigh
coinnigh, coimeád, coinnigh siar
tarraing siar

retro *dob.*
 revenio, revenire, reveni, reventum (4)
 revento, revertere, reverti (3)
 revoco, revocare, revocavi, revocatum (1)
 rex, regis *f.*
 rideo, ridere, risi, risum (2)
 ripa -ae *b.*
 rivus -i *f.*
 robur, roboris *n.*
 rogo, rogare, rogavi, rogatum (1)
 rostra, rostrorum *ai.*
 ruina -ae *b.*
 rumpo, rumpere, rupi, ruptum (3)
 ruo, ruere, rui, rutum (3)
 rupes, rupis *b.*
 rursus *dob.*
 rus, ruris *n.*

s
 sacer, sacra, sacrum
 saepe *dob.*
 saevus -a -um
 sagitta -ae *b.*
 salus, salutis *b.*
 saluto, salutare, salutavi, salutatum (1)
 salve, salvete
 sanctus -a -um
 sanguis, sanguinis *f.*
 sanus -a -um
 sapiens, sapientis *f. b. n.*
 sapientia -ae *b.*
 satis *dob. + gin.*
 saxum -i *n.*
 scaena -ae *b.*
 scelestus -a -um
 scelus, sceleris *n.*
 scio, scire, scivi, scitum (4)
 scribo, scribere, scripsi, scriptum (3)
 scutum -i *n.*
 se
 seco, secare, secui, sectum (1)
 secum
 secundus -a -um
 securus -a -um
 sed *cón.*
 sedeo, sedere, sedi, sessum (2)
 sedes -is *b.*
 seditio, seditionis *b.*
 sella -ae *b.*
 semen, seminis *n.*
 semper *dob.*
 senator, senatoris *f.*

chun deiridh, taobh thiar
 tar ar ais, fill
 téigh ar ais, fill
 glaoigh ar ais, ordaigh ar ais
 rí
 gáir, dean miongháire
 bruach (abhann)
 sruthán
 dair, cruas, neart
 iarr
 clár, ardán
 titim, fothrach, scrios
 bris, mionaigh, oscail le forneart
 deifrig, tit síos, clis
 carraig, aill
 arís
 tuath

s
 naofa, diaga
 go minic
 fiánta, cruálach, fíochmhar
 saighead
 sláinte, sábháilteacht, leas
 beannaigh, cuir fáilte roimh
 haló! Dia dhuit! fáilte romhat!
 coisricthe, diaga
 fuil, cine, sliochtach
 sláintiúil, folláin, ceart
 críonna, ciallmhar
 ciall, críonnacht, stuaim
 dóthain
 carraig
 stáitse
 damanta, coireach
 coir
 fios a bheith ag
 scríobh
 sciath
 é féin, í féin, iad féin
 gearr
 leis (féin), léi (féin), leo (féin)
 dara, fabhrach
 slán, sábháilte, saor ó chúram
 ach
 suigh
 suíochán, cathaoir
 réabhlóid, aiséirí, ceannairc
 suíochán, cathaoir
 síol
 i gcónaí
 seanadóir

senatus -us <i>f.</i>	seanad
senectus, senectutis <i>b.</i>	seanaois
senex, senis <i>f.</i>	seanfhear
sententia -ae <i>b.</i>	tuairim, smaoineamh
sentio, sentire, sensi, sensum (4)	airigh, braith, tabhair faoi deara
sepulchrum -i <i>n.</i>	tuama
sequor, sequi, secutus sum (3)	lean
serenus -a -um	calm, soiléir, soineanta, sásta
sermo, sermonis <i>f.</i>	comhrá, caint
serus -a -um	déanach
servio, servire, servivi or servii, servitum + <i>tabh.</i> (4)	freastail, bí i do sclábhaí
servitudo, servitudinis <i>b.</i>	sclábhaíocht, daoirse
servo, servare, servavi, servatum (1)	coinnigh, sábháil, cosain
servus -i <i>f.</i>	sclábhaí
sese = se	é féin, í féin, iad féin
seu = sive <i>cón.</i>	má
seu...seu <i>cón.</i>	más...nó
severus -a -um	dáiríre, dian, docht
si <i>cón.</i>	má
sic <i>dob.</i>	mar sin, mar seo
siccus -a -um	tirim, seasc
sicut/sicuti <i>dob.</i>	díreach mar
sidus, sideris <i>n.</i>	réalt, réaltbhuíon
signum -i <i>n.</i>	comhartha, fógra, meirge
silentium -i <i>n.</i>	ciúnas
silva -ae <i>b.</i>	coill, foraois
similis -is -e + <i>gin.</i>	amhail, cosúil le
simul <i>dob.</i>	ag an am céanna
simulo, simulare, simulavi, simulatum (1)	lig ort
sin <i>cón.</i>	ach, áfach
sine + <i>och.</i>	gan, in éagmais
singulus -a -um	singil, ceann ag an am
sinister, sinistra, sinistrum	clé, ar chlé, mícheart
sino, sinere, sivi, situm (3)	ceadaigh
sinus -us <i>f.</i>	filleadh in éadach, ucht, cuan
sive <i>cón.</i>	má
sive...sive <i>cón.</i>	pé acu...nó
socius -i <i>f.</i>	cara, cohmghuailí
sol, solis <i>f.</i>	grian, teas na gréine
soleo, solere, solitus sum (2)	bí cleachtach ar
solitudo, solitudinis <i>b.</i>	uaigneas
sollicito, sollicitare, sollicitavi, sollicitatum (1)	bí inníoch
sollicitus -a -um	inníoch, míshocair, buartha
solum -i <i>n.</i>	talamh, ithir
solus -a -um	go haonarach, uaigneach
solvo, solvere, solvi, solutum (3)	scaoil, saor, tuaslaig
somnus -i <i>f.</i>	codladh
sono, sonare, sonui, sonitum (1)	fuaimnigh, sundáil, déan torann
sonus -i <i>f.</i>	fuaim
sordidus -a -um	salach, brocach
soror, sororis <i>b.</i>	deirfiúr
sors, sortis <i>b.</i>	díol, cinniúint, cur ar crann

spargo, spargere, sparsi, sparsum (3)	scaip
spatium -i <i>n.</i>	spás, méid, siúl
species, speciei <i>b.</i>	amharc, dealramh, íomhá, cineál
spectaculum -i <i>n.</i>	amharc, taispeántas
specto, spectare, spectavi, spectatum (1)	breathnaigh, féach
sperno, spernere, sprevi, spretum (3)	cuir uait, díspeag, tarcaisnigh
spero, sperare, speravi, speratum (1)	bíodh súil agat
spes, spei <i>b.</i>	dóchas
splendo, splendere, splendidi, splenditum (2)	lonraigh, soilsigh
spolio, spoliare, spoliavi, spoliatum (1)	foghlaigh, goid, struipeáil
spondeo, spondere, sponondi, sponsum (2)	geall, dílsigh
statim <i>dob.</i>	ar an toirt, as láimh
statio, stationis <i>b.</i>	suíomh, post, leaba ancaire
statuo, statuere, statui, statutum (3)	socraigh
status -us <i>f.</i>	stádas, seasamh, riocht
stella -ae <i>b.</i>	réalt
sto, stare, steti, statum (1)	seas, bí ar ancaire
streptus -us <i>f.</i>	clampar, torann
studeo, studere, studui + <i>tabh.</i> (2)	bí díocasach, tacaigh, déan staidéar
studium -i <i>n.</i>	díocas, flosc, fiuchadh foinn
stultus -a -um	seafóideach, amaideach
sua sponte <i>dob.</i>	go saor, go deonach
suadeo, suadere, suasi, suasum + <i>tabh.</i> (2)	comhairligh, mol, áitigh ar
sub + <i>och.</i>	faoi, faoi cheannas
sub + <i>cusp.</i>	gar do, díreach roimh
subeo, subire, subii or subivi, subitum	téigh suas chuig, tacaigh, tabhair cúnamh do
subicio, subicere, subieci, subiectum (3)	umhlaigh, cuir faoi, géill
subito <i>dob.</i>	go tobann
submergo, submergere, submersi, submersum (3)	báigh, téigh faoi
subsidium -i <i>n.</i>	cúnamh, taca
subvenio, subvenire, subveni, subventum + <i>tabh.</i> (4)	tabhair cúnamh do
sum, esse, fui	bí
summus -a -um	is airde, is mó, barr
sumo, sumere, sumpsi, sumptum (3)	glac, faigh, roghnaigh
super + <i>och.</i>	thar, os cionn
super + <i>cusp.</i>	ar, thar
superbus -a -um	mórálach, uaibhreach
supero, superare, superavi, superatum (1)	cloígh, sáraigh, buail
supersum, superesse, superfui	mair
supprimo, supprimere, suppressi, suppressum (3)	cuir faoi chos
supra + <i>cusp.</i>	os cionn
supremus -a -um	deiridh
surgo, surgere, surrexi, surrectum (3)	éirigh aníos
surripio, surripere, surripui, surreptum (3)	goid
suscipio, suscipere, suscepi, susceptum (3)	tabhair faoi
suspisor, suspicari, suspicatus sum (1)	bíodh tuairim agat, infeirigh
suus -a -um	a ceann féin, a cheann féin, a gceann féin
t	t
taberna -ae <i>b.</i>	tabhairne, siopa
tabernaculum -i <i>n.</i>	puball
taceo, tacere, tacui, tacitum (2)	bí ciúin

tacitus -a -um
 talis -is -e
 tam *dob.*
 tamen *cón.*
 tamquam *dob.*
 tandem *dob.*
 tango, tangere, tetigi, tactum (3)
 tantum *dob.*
 tantus -a -um
 tardus -a -um
 tectum -i *n.*
 tego, tegere, texi, tectum (3)
 tellus, telluris *b.*
 telum -i *n.*
 tempestas, tempestatis *b.*
 templum -i *n.*
 tempto, temptare, temptavi, temptatum (1)
 tempus, temporis *n.*
 tendo, tendere, tetendi, tentum or tensum (3)
 tenebrae -arum *b.iol.*
 teneo, tenere, tenui, tentum (2)
 tenuis -is -e
 tepidus -a -um
 ter *dob.*
 tergum -i *n.*
 terra -ae *b.*
 terreo, terrere, terrui, territum (2)
 terror, terroris *f.*
 testis, testis *c.*
 timeo, timere, timui (2)
 timidus -a -um
 timor, timoris, *f.*
 toga -ae *b.*
 tollo, tollere, sustuli, sublatum (3)
 torqueo, torquere, torsi, torsum (3)
 tot *dodhíochlaonta*
 totiens *dob.*
 totus -a -um
 tra(ns)mitto, tra(ns)mittere, tra(ns)misi,
 tra(ns)missum (3)
 trado, tradere, tradidi, traditum (3)
 traduco, traducere, traduxi, traductum (3)
 traho, trahere, traxi, tractum (3)
 traicio, traicere, traieci, traiectum (3)
 tranquillitas, tranquillitatis *b.*
 trans + *cusp.*
 transeo, transire, transivi or transii, transitum
 transfero, transferre, transtuli, translatum
 transgredior, transgredi, transgressus sum (3)
 tremo -ere, tremui (2)
 trepidatio -onis *b.*
 trepidus -a- um

ciúin
 dá leithéid
 mar sin
 mar sin féin, áfach
 ionas, agus
 ar deireadh, i ndeireadh báire
 teagmhaigh, buail, lasc
 amháin
 chomh mór, [rud] chomh mór sin
 mall
 díon, teach
 clúdaigh, folaigh, cosain
 domhan, talamh
 arm, diúracán
 stoirm, séasúr, ionsaí
 teampall
 cruthaigh, tabhair faoi, tástáil
 am
 bain fad as, téigh chun cinn, déan ar
 dorchadas, oíche
 coimeád
 tanaí, caol, neamshuimiúil
 bogthe, leamh
 trí huair
 droim
 talamh, tír
 scanraigh
 faitíos, sceimhle, scanradh
 fianaise, finné
 uamhnaigh, bíodh faitíos roimh
 faiteach
 faitíos, eagla
 toga
 ardaigh, tóg, cuir de, bain de, aistrigh
 cas, scól
 an oiread
 chomh minic
 iomlán
 cuir trasna, trasnaigh

 tabhair do, inis, taifead
 tabhair anall, taispeáin, treoraigh, seol thar
 tarraing
 caith, teilg, téigh trí
 calm, ciúnas
 trasna, thar
 trasnaigh
 iompair trasna
 téigh trasna
 crith
 aláram, faitíos, imní, critheagla
 inmíoch, míshocair, corraithe

tribunal -alis *n.*
tribunus -i *f.*
triclinium -i *n.*
tristis -is -e
triumpho, triumphare, triumphavi, triumphatum (1)
triumphus -i *f.*
tu
tueor/tuor, tueri, tuitus/tutus sum (2)
tum *dob.*
tumultus -us *f.*
tumulus -i *f.*
tunc *dob.*
tunica -ae *b.*
turba -ae *b.*
turbidus -a -um
turpis -is -e
tutus -a -um
tuus -a -um

u

ubi *dob.*
ubi? *dob.*
ullus -a -um
ultimus -a -um
ultra *dob.*
ultra *rfh.* + *cusp.*
umbra -ae *b.*
umerus -i *m.*
umidus -a -um
umquam, unquam *dob.*
una *dob.*
unda -ae *b.*
unde *dob.*
undique *dob.*
universus -a -um
urbs, urbis *b.*
usquam *dob.*
usque ad + *cusp.*
ut (+ *tásc.*)
ut (+ *fosh.*)
uter, utra, utrum
uterque, utraque, utrumque
utilis -is -e
utor, uti, usus sum (3) + *och.*
uxor, uxoris *b.*

v

vacuus -a -um
vado, vadere (3)
valde *dob.*
vale, valete
valeo, valere, valui, valitum (2)

binse breithimh, ardán
treabhann, treabhann míleata
seomra bia
brónach
caithréimigh, buaigh
(mórshiúl)glóir-réimeach
tú
tabhair aire do, cosain
ansin
anbhá, fothram, gleo, ruaille buaille
cnoc, meall
ansin, an uair sin
tuineach
slua
mearbhloch, priaclach, corraithe
náireach
slán, sábháilte
do (cheannsa)

u

nuair, a luaithe
cá háit?
aon
deireanach
thar, lena chois sin
thar
scáth
gualainn
fliuch, tais
choíche, riamh
le chéile
tonn, uisce
ó cá háit?
ar gach taobh
iomlán
cathair
áit ar bith
go dtí, ar feadh an ama
mar, nuair
ionas, go dtí
ceann (de phéire)
gach ceann (de phéire), ceachtar
úsáideach
úsáid
bean chéile

v

folamh
imigh, téigh ar aghaidh
thar cuimse
slán!
bí láidir, bí ábalta

valetudo, valetudinis *b.*
 validus -a -um
 vallis -is *b.*
 vallum -i *n.*
 vanus -a -um
 varius -a -um
 vates, vatis *f.* or *b.*
 -ve *cón.*
 vel *cón.*
 vel ... vel ... *cón.*
 velut *dob.*
 vendo, vendere, vendidi, venditum (3)
 venio, venire, veni, ventum (4)
 ventus -i *f.*
 verbero, verberare, verberavi, verberatum (1)
 verbum -i *n.*
 vereor, vereri, veritus sum (2)
 vero *dob.*
 verto, vertere, verti, versum (3)
 verus -a -um
 vesper -i (is) *f.*
 vester, vestra, vestrum
 vestigium -i *n.*
 vestimentum -i *n.*
 vestis -is *b.*
 veto, vetare, vetui, vetitum (1)
 vetus, veteris *f. b. n.*
 vexo, vexare, vexavi, vexatum (1)
 via -ae *b.*
 vicinus -a -um
 victor, victoris *f.*
 vicus -i *f.*
 video, videre, vidi, visum (2)
 villa -ae *b.*
 vinco, vincere, vici, victum (3)
 vinum -i *n.*
 vir, viri *f.*
 virgo, virginis *b.*
 virtus, virtutis *b.*
 vis, viris (*cusp. vim, och. vi, iol.vires*), *b.*
 vita -ae *b.*
 vitam ago, agere, egi, actum (3)
 vitium -i *n.*
 vito, vitare, vitavi, vitatum (1)
 vivo, vivere, vixi, victum (3)
 vivus -a -um
 vix *dob.*
 voco, vocare. vocavi, vocatum (1)
 volo, velle, volui
 volo, volare, volavi, volatum (1)
 voluptas, voluptatis *b.*
 volvo, volvere, volvi, volutum (3)

sláinte
 láidir
 gleann
 rampart, ráth
 folamh, baoth
 éagsúil, difriúil
 fáidh, fáidhbhean
 nó
 nó
 ... nó ...
 mar, díreach mar, fiú agus
 díol
 tar
 gaoth
 buail
 focal
 uamhnaigh
 go deimhin
 cas, athraigh
 fíor, réadúil
 tráthnóna, feascar
 bhur
 lorg, rian coise
 balcais, éide
 balcais, éide
 cosc, toirmisc
 sean
 cancraigh, goill, spoch as
 bóthar, sráid, bealach
 comharsanach, in aice le
 buaiteoir
 sráidbhaile
 feic, amharc
 villa, teach
 buaigh ar, sáraigh
 fíon
 fear, fear céile
 cailín, maighdean
 misneach, crógacht, gaiscíocht
 cumhacht, fórsa, neart
 beatha
 caith do shaol
 fabht, drochbhéas
 seachain
 mair
 beo
 ar éigin
 glaoigh
 bí ag iarraidh
 eítíl
 pléisiúr, sásamh
 roll, cas timpeall

vos
votum -i *n.*
vox, vocis *b.*
vulnero, vulnerare, vulneravi, vulneratum (1)
vulnus, vulneris *n.*
vultus -us *f.*

Uimhreacha

unus -a -um
duo, duae, duo
tres, tres, tria
quattuor
quinque
sex
septem
octo
novem
decem
undecim
duodecim
tredecim
quattuordecim
quindecim
sedecim
septemdecim
duodeviginti
undeviginti
viginti
triginta
quadraginta
quingenta
sexaginta
septuaginta
octoginta
nonaginta
centum
primus -a -um
secundus -a -um
tertius -a -um
quartus -a -um
quintus -a -um
sextus -a -um
septimus -a -um
octavus -a -um
nonus -a -um
decimus -a -um

sibh
móid, paidir
glór
gortaigh, goin
gortú, cneá
éadan, dreach, gnúis

Uimhreacha

aon
dó, dhá
trí
ceathair, ceithre
cúig
sé
seacht
ocht
naoi
deich
aon déag
dó dhéag
trí déag
ceathair déag
cúig déag
sé déag
seacht déag
ocht déag
naoi déag
fiche
tríocha
daichead
caoga
seasca
seachtó
ochtó
nócha
céad
céad
dara
tríú
ceathrú
cúigiú
séú
seachtú
ochtú
naoú
deichiú